

SGH

Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

EDYCJA 2026 · DANE ZA 2024 ROK

Jak daleko Polsce do Unii Europejskiej?

Wskaźnik catch-up: warunki i jakość życia w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej

93

Polska – UE 27

92

Polska – UE 14

106

Polska – UE 13

Wskaźnik grupowy w 2024 r. Wartość 100 oznacza poziom równy średniej danej grupy krajów.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie · zespół wskaźnika catch-up

Trzy liczby, które podsumowują 2024 rok

93

Polska – UE 27

cała Unia Europejska

92

Polska – UE 14

kraje „starej” Unii

106

Polska – UE 13

kraje przyjęte od 2004 r.

Najwyższy poziom w całym okresie pomiaru — i pierwszy rok bez poprawy.

Od 2010 r. wskaźnik wobec UE 27 wzrósł o 34 punkty procentowe — z 59 do 93. **W 2024 r. nie zmienił się w stosunku do 2023 r. w żadnej z trzech grup odniesienia.** Po dwóch latach szybkiego nadrobienia (2022–2023) tempo konwergencji wyhamowało, a osiągnięty poziom został utrzymany.

Źródło: obliczenia autorów na podstawie danych Eurostatu i EIGE.

Jak powstaje jedna liczba

Od pojedynczej statystyki Eurostatu do wskaźnika grupowego — cztery kroki

1

Normalizacja

Wartość dla Polski dzielona przez średnią w grupie odniesienia, razy 100.

2

38 wskaźników cząstkowych

Od mediany płac i zgonów możliwych do uniknięcia po emisję cząstek stałych.

3

Wskaźnik wymiaru

Średnia geometryczna nieważona wskaźników w obrębie każdego z siedmiu wymiarów.

4

Wskaźnik grupowy

Średnia geometryczna siedmiu wymiarów, ważona wagami z metody AHP.

Wagi wymiarów (metoda AHP)

wymiar	waga	wskaźn.
Dochody i deprivacja materialna	0,23	2
Zdrowie	0,22	6
Edukacja	0,17	6
Rynek pracy	0,16	4
Warunki mieszkaniowe	0,10	4
Ochrona środowiska	0,07	10
Transport i infrastruktura	0,06	6

Wagi wyznaczono metodą analizy hierarchicznej (AHP) na podstawie porównań parami dokonanych przez zespół badawczy.

Czternaście lat konwergencji — i jej zatrzymanie

2010–2020

Szybkie nadrobienie: z 59 do 87 proc. średniej UE 27.

2021

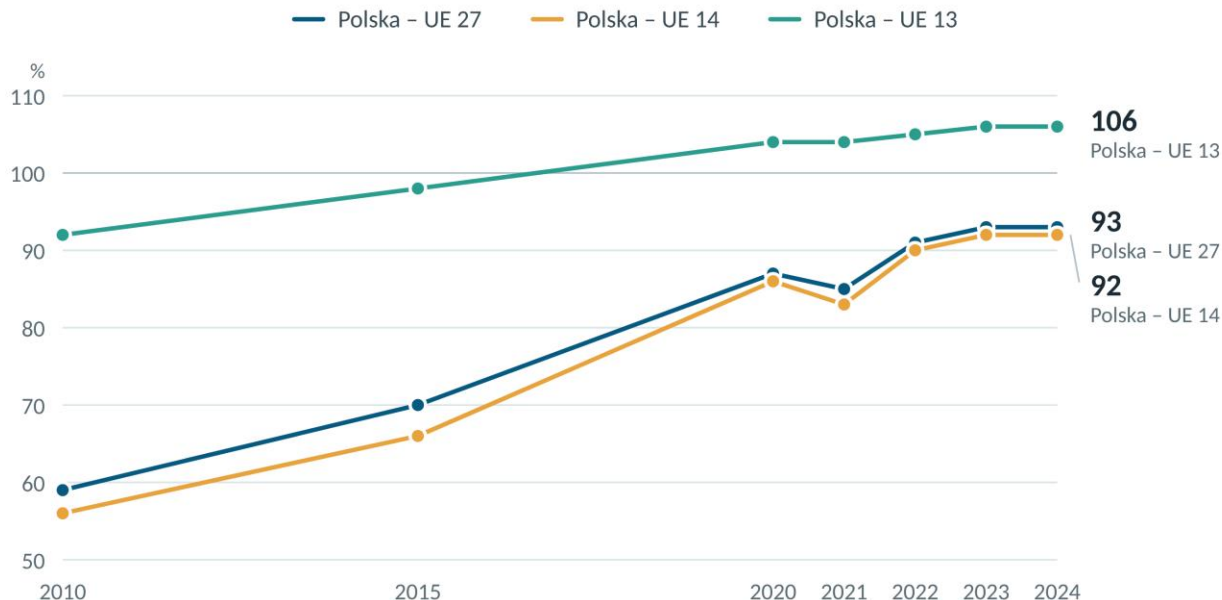
Pierwsze załamanie — spadek do 85 proc.

2022–2023

Powrót do szybkiej poprawy: 91, potem 93 proc.

2024

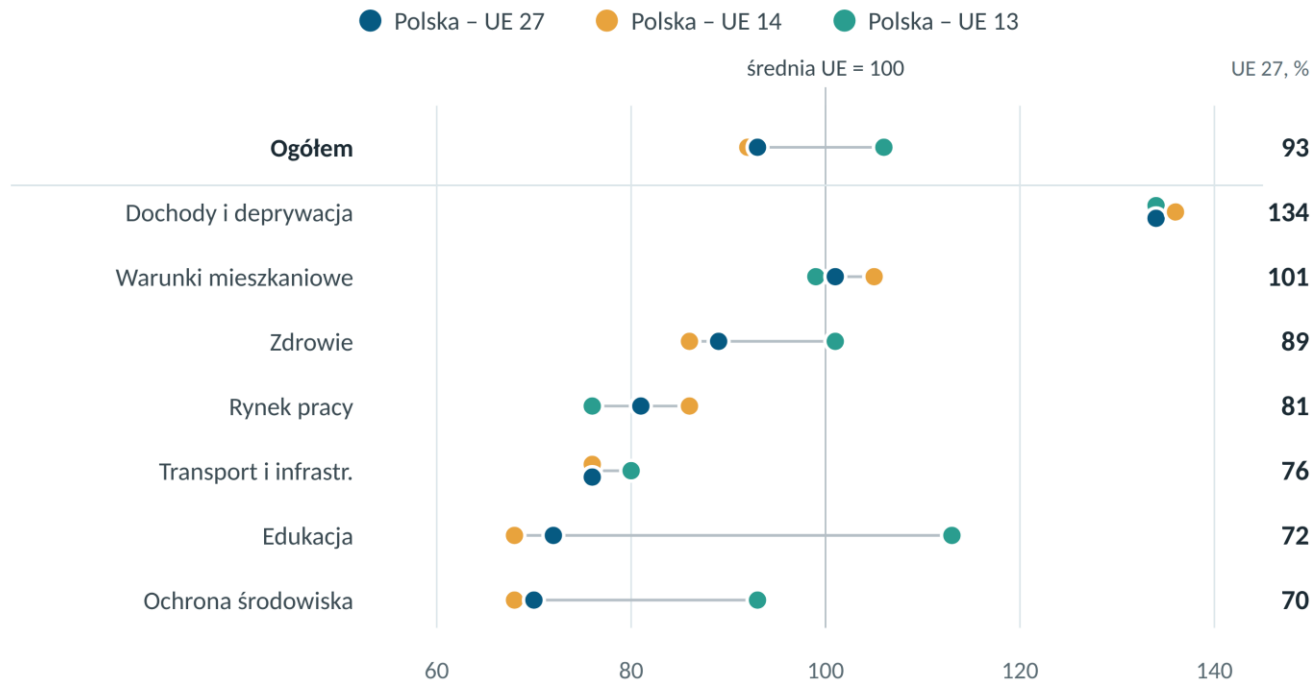
Zatrzymanie na poziomie 93 proc.

Wskaźnik catch-up grupowy, lata 2010, 2015 oraz 2020–2024. Oś odwzorowuje rzeczywiste odstępy czasu.

Gdzie Polska jest dziś

Rozpiętość między kropkami pokazuje, czy dystans dotyczy całej Unii, czy tylko krajów „starej” Unii

Dwa wymiary, w których Polska wyprzedza Unię

134

Dochody i deprivacja materialna

Wynik podnosi wyłącznie deprivacja materialna i społeczna — 212 proc. średniej UE 27. Odsetek gospodarstw domowych, których nie stać na podstawowe potrzeby, jest w Polsce wyraźnie niższy niż przeciętnie w Unii.

Sam poziom dochodów pozostaje jednak poniżej średniej (86 proc.). Polska jest krajem o niskim ubóstwie i wciąż średnich dochodach.

101

Warunki mieszkaniowe

Po raz pierwszy powyżej średniej UE 27, a wobec krajów starej Unii — 105 proc. Wynik podnosi stan techniczny mieszkań (217 proc.) oraz niski poziom problemów środowiskowych w miejscu zamieszkania.

Obniża go przeludnienie: 36 proc. średniej UE 27, najgorszy wskaźnik cząstkowy w całym badaniu. Polacy mieszkają w dobrym standardzie, ale ciasno.

Wartości wskaźników syntetycznych w 2024 r. w relacji do krajów UE 27.

Trzy wymiary, w których dystans nie maleje

89

Zdrowie

Najbardziej stabilny wymiar w całym badaniu: od czternastu lat mieści się w przedziale 86–89 proc. średniej UE 27.

Największa luka to zgony możliwe do uniknięcia — 63 proc., czyli 37 punktów dystansu do UE 27 i 44 do krajów starej Unii.

81

Rynek pracy

Wzrost o 18 punktów od 2010 r., ale od 2022 r. wskaźnik stoi w miejscu (82, 82, 81 proc.), a w 2024 r. po raz pierwszy się obniżył.

Wobec krajów UE 13 spadek jest wyraźniejszy: z 79 do 76 proc., najniżej od 2020 r.

76

Transport i infrastruktura

Bez zmian od 2022 r. Poprawa transportu kolejowego (113 proc.) i energii odnawialnej (73 proc.)...

...jest równoważona przez zużycie wody (37 proc.) i rosnącą emisyjność nowych samochodów (78 proc.).

Wartości wskaźników syntetycznych w 2024 r. w relacji do krajów UE 27.

SGHwww.sgh.waw.pl

Tu Polsce najdalej do Unii

72

Edukacja

Najszybciej rosnący wymiar całego badania — o 20 punktów od 2010 r. W 2024 r. wzrost jednak się zatrzymał, a wobec krajów UE 13 wskaźnik obniżył się ze 115 do 113 proc.

Skrajna rozpiętość wewnątrz wymiaru: wcześniej opuszczający edukację 192 proc., zatrudnieni w sektorze B+R 73 proc., wnioski patentowe 12 proc.

70

Ochrona środowiska

Jedyny wymiar, w którym Polska jest dziś dalej od Unii niż w 2010 r. (72 proc.). W 2024 r. wskaźnik wzrósł o 2 punkty, głównie dzięki redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Najślabsze ogniwa pozostają w gospodarce o obiegu zamkniętym: odpady przemysłowe 42 proc., wykorzystanie surowców wtórnych 52 proc., emisja części stałych 58 proc.

Wartości wskaźników syntetycznych w 2024 r. w relacji do krajów UE 27.

SGH

www.sgh.waw.pl

Jedna liczba, siedem różnych historii

Wspólna skala pozwala porównywać panele między sobą

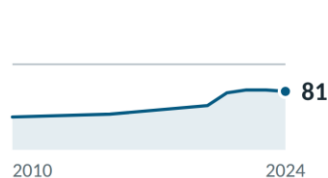
Dochody i deprivacja materialna

45 → 134 (+89 p.p.)

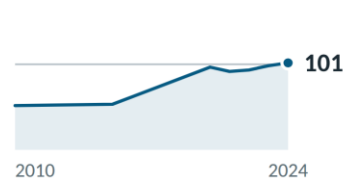
Rynek pracy

63 → 81 (+18 p.p.)

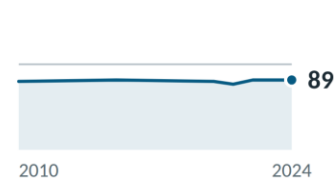
Warunki mieszkaniowe

71 → 101 (+30 p.p.)

Zdrowie

88 → 89 (+1 p.p.)

Edukacja

52 → 72 (+20 p.p.)

Transport i infrastruktura

60 → 76 (+16 p.p.)

Ochrona środowiska

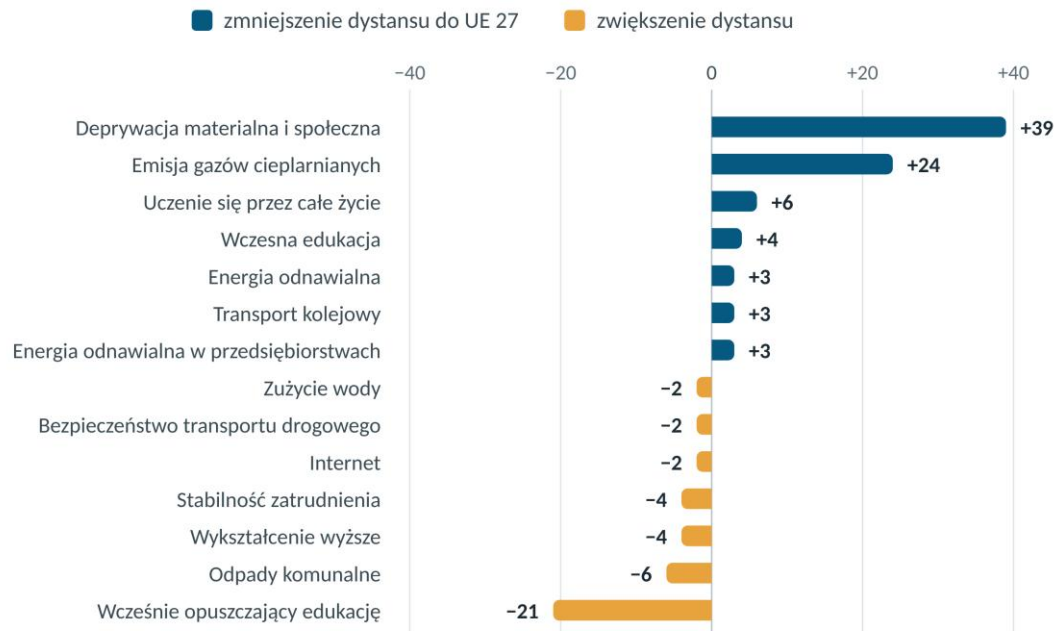
72 → 70 (-2 p.p.)

Skala wspólna dla wszystkich paneli (40–140). Linia pozioma to średnia krajów UE 27.

Dochody odrywają się od reszty. Zdrowie jest linią praktycznie płaską przez czternaście lat. Ochrona środowiska jako jedyna kończy poniżej punktu wyjścia.

Co poprawiło się, a co pogorszyło

23 z 38 wskaźników cząstkowych zmieniło wartość. Na wykresie siedem wskaźników z największą poprawą i siedem z największym pogorszeniem.

Wskaźnik ogólny się nie zmienił znacząco, bo obszary poprawy i pogorszenia wzajemnie się zniósły.

Zmiana wartości wskaźników cząstkowych między 2023 a 2024 r. w relacji do krajów UE 27, w punktach procentowych.

Rynek pracy: ilość bez jakości

103

Wskaźnik zatrudnienia

80

Mediana płac

90

Równość płci

58

Stabilność zatrudnienia

Diagnoza

Pod względem uczestnictwa w rynku pracy Polska przewyższa oba unijne benchmarki i utrzymuje ten poziom od 2021 r. Relatywny poziom płac wzrósł w 2022 r. o 10 punktów procentowych (pomiar co 3 lata). Jednocześnie stabilność zatrudnienia obniża się nieprzerwanie od 2021 r., a równość płci, mimo niewielkiej poprawy, pozostaje poniżej poziomu z 2010 r.

Co z tego wynika

Rezerwy po stronie ilościowej są wyczerpane i dalszy wzrost zatrudnienia nie podniesie już wskaźnika. Przestrzeń na poprawę leży w jakości miejsc pracy: ograniczeniu zatrudnienia na czas określony, wzroście produktywności i zmniejszeniu luki płacowej między kobietami a mężczyznami. Wobec krajów UE 13 Polska osiąga w stabilności zatrudnienia zaledwie 30 proc. ich poziomu.

Wskaźniki cząstkowe wymiaru rynek pracy w 2024 r. w relacji do krajów UE 27.

SGHwww.sgh.waw.pl

Ochrona środowiska: najłabsze ogniwo

42

Odpady przemysłowe

52

Surowce wtórne

58

Emisja cząstek stałych

88

Emisja gazów cieplarnianych

Diagnoza

W 2024 r. wskaźnik wzrósł o 2 punkty, do 70 proc., to jednak wciąż mniej niż w 2010 r.

Poprawa pochodzi niemal wyłącznie z jednego wskaźnika: redukcji emisji gazów cieplarnianych. Odpady komunalne, w których Polska miała dużą przewagę, tracą ją systematycznie: ze 151 proc. w 2010 r. do 128 proc. dziś.

Co z tego wynika

Gospodarka o obiegu zamkniętym jest obszarem największego opóźnienia: przy odpadach przemysłowych i wykorzystaniu surowców wtórnych Polska osiąga dwa razy mniej niż średnia unijna. To jedyny wymiar, w którym relatywna pozycja Polski pogorszyła się od 2010 r.

Wskaźniki cząstkowe wymiaru ochrona środowiska w 2024 r. w relacji do krajów UE 27. Od 2023 r. zmieniono definicje trzech wskaźników (patrz slajd o ograniczeniach).

SGH

www.sgh.waw.pl

Cztery wnioski dla polityki publicznej

1

Doganianie w zakresie dochodów ludności dobiega końca

Ekwiwalentne dochody w Polsce osiągnęły 134 proc. średniej UE 27. Dalsza poprawa wskaźnika ogólnego musi pochodzić z pozostałych sześciu wymiarów.

2

Jakość zatrudnienia zamiast jego ilości

Przy zatrudnieniu na poziomie 103 proc. i stabilności 58 proc. przestrzeń na poprawę leży w rodzaju umów, produktywności i równości płci.

3

Edukacja: od dostępu do wyników

Uczestnictwo i poziom wykształcenia są powyżej średniej UE. Zatrudnienie w B+R (73 proc.) i aktywność patentowa (12 proc.) niestety znacznie poniżej.

4

Środowisko wymaga inwestycji o innej skali

Jedyny wymiar gdzie wskaźnik jest dziś poniżej poziomu z 2010 r. Gospodarka o obiegu zamkniętym to najsłabszy obszar.

Czego wskaźnik nie mówi

- **To miara względna, nie bezwzględna**
Wartość może wzrosnąć zarówno dlatego, że poprawiła się sytuacja w Polsce, jak i dlatego, że pogorszyła się w krajach odniesienia.
- **Dane są dostępne za 2024 r., a więc z ponad rocznym opóźnieniem**
Edycja 2026 opisuje rok 2024. Skutki decyzji podjętych dziś zobaczymy w indeksie za dwie edycje.
- **Wskaźniki cząstkowe podlegają rewizjom**
W tej edycji przeliczono m.in. oczyszczanie ścieków za 2023 r. — z 90 na 103 proc. — co podniosło wskaźnik ochrony środowiska za 2023 r. z 67 na 68.
- **Trzy wskaźniki środowiskowe zmieniły definicję od 2023 r.**
Emisje do atmosfery, odpady przemysłowe i gazy cieplarniane nie są w pełni porównywalne z latami 2010–2022; skoki na przełomie 2022/2023 są w dużej mierze definicyjne.

Pełny opis metody i źródeł danych: raport „Wskaźnik catch-up”, edycja 2026, rozdział metodyczny i aneks.

SGH

Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

PODSUMOWANIE

**Konwergencja dochodowa
w dużej mierze się dokonała.**

Konwergencja jakości życia — jeszcze nie.

Polska przekroczyła średnią unijną tam, gdzie decydują dochody i warunki mieszkaniowe. Największy dystans utrzymuje się w edukacji, ochronie środowiska i jakości zatrudnienia — czyli tam, gdzie efekty przynoszą inwestycje rozłożone na lata.

Raport „Wskaźnik catch-up”, edycja 2026 · Szkoła Główna Handlowa w Warszawie